

# Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 12. števil „Slov. Gospodarja“.

L. 1888.

22. marcija.

Štev. 3.

## Sadjerejcem v pozor!

Sedaj pride čas, da se kmetje obračajo na vse strani, in iščejo divjakov, požlahnjenih drevesc in tudi cepičev. Malo marajo za to, ali si kaj dobrega pripravijo, ali ne; na tem jim je ležeče, da malo ali celo nič stroškov ni. In to ni dobro! Dobra setev, dobra žetev!

Divjakov iščejo po gozdih, drevesca si kupijo po kolikor mogoče nizki ceni, in cepiče vzamejo pri sosedu zastonj, in sicer od taistega drevesa, kateri je lansko leto prav lepa, rudeča jabolka imel. Znano pa mu ni, ako je jabelko rodovitno, dobro in trpeče.

Če že kmet tako ravna, ne sme se mu v zamero vzeti, če pa vidimo tako imenovane izobražene sadjerejce tako ravnati, kaj bi se k temu reklo?

Zato naznanjamo, da se lepi divjaki in cepiči dobijo pri „Cesarjevič-Rudolfovem sadjerejskem društvu v Šentjurji“, in sicer brezplačno. Tudi nekaj požlahnjenih drevesc dobite tamkaj po nizki ceni.

Omeniti hočemo še nekaj: Cepičev si oskrbite le pri zanesljivih sadjerejcih in ne vzemite vsega, kar se vam hvali. V prvi vrsti stojita zlata zimska parmena in štajarski maršlancek (imenuje se tudi maščancelj.)

Za njima pridejo — velika kaselska reneta, avstrijanka (kanadaška reneta), blenhajmska in za nepresuho lego Harbertova reneta, car Aleksander in knežak.

Tu imate dovolj plemen, vseh drugih se varujte.

Voščenska se hvali, je tudi gotovo dobra, le tega še ne vemo, kako se v drugih legah obnaša.

Trdika (tudi železenca ali Grahovka) ima dobro lastnost, da je trpoča, okus pa je borov, tudi sočnata ni, tako da jo šampanska reneta, katera je tudi tako trpoča, veliko prekosi. Sliši se tudi tu in tam, da se ji vrhi radi sušijo. Tedaj pozor! Ne skušajte veliko, ampak dobro skušenega se poprimite. —k.

## Laška bučela.

O novejšem času se močno hvali in od nemških barantalec ponujajo se laške matice, kakor tudi celi roji. Vse dobre lastnosti se ji naštevajo in slabe pa zakrivajo. To je že pri kupčiji sploh navada.

Hočem torej jaz nekaj iz svoje skušnje poročati, in prosim, naj blagovoli „Slov. Gosp.“ objaviti v poduk svojim bralcem.

Laška bučela je v velikosti naši podobna in na barvi je lepše rmena, in ima prva dva obročka zadnji del života zlato rmena, kraljica je pa cela rmena, tako, da jo lahko na prvi hip spoznaš. To je že nekaj vredno. Na paši so laške bučele prav marljive, ali njih največja napaka je, da prerade hodijo na rop.

Laške bučele se hvalijo, da so krotke in da te le takrat piči, če jo stišneš. To ni po vsem resnica. Iz svoje skušnje mi je znano, da so te bučele mnogo hujše od naših domačih. Če greš mirno mimo bučelnjaka ali pa imaš pri panji kaj opraviti, kar h krat, kakor blisk bo te pičila in njen pik je gotovo tolik, da je za naši dve.

Kar njeno krotkost zadeva, ne dobi od mene dobrega spričevala. Učila me je skušnja, kar sem je doslej imel od nje. To je nikakor ne priperoča.

Dalje imajo napako, da prerade rojijo in matice prehitro pomrjejo. Kaj pa to pomeni, to vé vsak bučelorejec.

Te bučele bi kazalo imeti le na samotnih krajih, n. pr. kjer ni pol ure v obližji nobene bučelnjaka, sicer pa našim domačim z ropom preveč škodo delajo. Prepirov bi torej ne manjkalo in teh se vendar-le vsak gospodar rad izogiblje.

Na Nemškem, čeravno imajo pomlad nekaj pozneje in tudi ajde ne sejejo, je mnogo bučelarjev, ki po več sto panjev prezimujejo in s bučelami po celem svetu kupčujejo. Ali se jim to izplačuje? Menim, da že, kajti sicer bi to že opustili.

Pri nas so razmere za bučelorejo veliko ugodnije, vendar eno napako imamo tudi pri nas — to, da težko spečamo strd ali vsaj ne dobomo nikoli toliko za-njo, kakor bi bila po naših mislih vredna. Nekoliko bi se dalo v tem pomoči, ko bi se več strdi pridelalo in bi si potlej poiskali pravih, dobrih kupcev, ne pa le dajali jo, kdor nam kaj za-njo obljudi.

Želeti bi torej bilo, ko bi se po naših slovenskih krajih boljše umne bučeloreje poprijeli! Če že ne toliko dobička, veliko veselja bi imeli od nje. Naj še pristavim tu nekaj o metalnici medú, o stroji, ki nam pomaga, da izpraznimo

sedaj že v hladnem grobu. V petek, dne 16ega marcija so ga ob 3. uri popoldne deli v grob v Charlottenburgu blizu Berolina. Vršilo se je to ob velicih svečanostih, težko, če še kedaj poprej v taki meri, ali vsega je na svetu konec in tako je stopil tudi zmagoviti cesar Viljem s sveta. Na njegovo mesto stopil je njegov edini sin, doslenji cesarjevič Friderik Viljem in privzel si je ime Friderik III.

O njem se sedaj, kar ni drugače mogoče, piše veliko, toda različno, prav, kakor si ga kateri pisec domišljuje. Mi si ne lastimo preoškega duha in torej ne ugibamo, česa da se naj nadejamo, pa tudi ne, česa se naj bojimo od njega, podamo pa našim bralcem glavne črte iz dosedanjega življenja nemškega cesarja.

Friderik III. se je rodil dne 18. oktobra 1831 v novem kraljevem poslopju v Potsdamu. Leta 1840, tedaj v svojem 9. letu stopi mladi princ v armado v časti nadporočnika ali nadlieutnanta in leta 1849 je prišel na vseučilišče v Bonn ter se je učil ondi zgodovine in pravosodja, tudi se je podvrigel skušnjam za čast doktorja pravosodja. Za tem je stopil nazaj v armado ter je postal 1852 major. Tisto leto je prišel s svojim očetom v Avstrijo, k vojaškim vajam v Olomucu. V tem se je sešel prvokrat z našim cesarjem in avstrijski pešpolk št. 20 je prejel po njem svoje ime. Iz Olomuca je prišel tudi na Dunaj in leto pozneje, dne 6ega novembra, je stopil v zvezo prostozidarjev ali freimaurerjev. Dne 25. januarija 1858 se je poročil v Londonu z najstarejšo hčerjo anglejske kraljice, princesinjo Viktorijo. V schleswig-holsteinski vojski je bil princ Friderik Viljem v štabu generala Wrangla, toda ni imel posebne vojaške službe.

V vojski z Avstrijo leta 1866 je bil Friderik najmlajši vojskovodja ter je bil poveljnik v drugem vojnem koru pruske armade. Iz Glatza je vdrl na Česko, dobil zmago pri Nahodu, pri Skalicach, pri Kraljevem dvorci, v bitki pri Kraljevem Gradcu pa je prav on odločil, da je naša vojska padla, ker je prišel do Chluma v času, ko se ga niso še naši nadejali. Za to ga je oče, tedanji pruski kralj Viljem IV. odlikoval še na bojišči z velikim redom „za zasluge“. Leta 1867 je bil potem v Parizu pri razstavi, leta 1869 pa v Afriki, ko so izgotovili Sueski prekop.

Ko je bila vojska s Francijo, je bil poveljnik južno-nemškim četam ter je dobil prvo zmago Prusiji, ko si je osvojil Weissenburg in dva dni pozneje, dne 4. avgusta, je premagal sijajno maršala Mac Mahona pri Wörthu. V bitki pri Sedanu pa ni bil, pač pa je prišel drugi dan v grad Bellevue ter je našel ondi vjetega, poprej tako slavnega Napoleona III. Dne 28. oktobra 1870 mu je podelil kralj naj-

višjo čast v pruski armadi, čast generalnega maršala.

Ne dolgo za tem je bil Friderik prvi, ki se je poklonil svojemu očetu, tedaj že cesarju Nemčije. Dne 2. marcija 1871 je stal na čelu armade, ki je hitela proti Parizu. Leta 1872 je prišel drugokrat k našemu cesarju ter je bil njih gost v Ischlu in dne 1. maja 1883 bil je v pričo, ko so odprli razstavo na Dunaji. Bil je potem dne 5. julija 1875 pri pogrebu cesarja Ferdinanda. Dne 17. novembra 1883 je Friderik odpotoval v Madrid, da obišče kralja Alfonza in iz Španije je šel dne 14. decembra v Rim. Tu je obiskal kralja Humberta in je prišel tudi k sv. Očetu Leonu XIII. Temu se je tačas vse čudilo, kajti Friderik je lutrovske vere in ta čas so v Nemčiji še hudo stiskali katoliško cerkev. Vse eno pa so ga sv. Oče vzprejeli in to je bil začetek boljših razmer za katoliško cerkev v Nemčiji.

To bi bile najslavnije črte iz življenja sedanjega nemškega cesarja. Da je v tem času zbolel in da je še sedaj bolen, to je bralcem znano.

## Gospodarske stvari.

### Zajčji zob.

Na prošnjo nekaterih naših bralcev govorimo še dnes o zajci in škodi, ki jo dela njegov zob po zimi in deloma še tudi v spomladi na sodnih drevesih.

Koža je na deblu drevesa imeniten del v rastlinskem truplu in brez nje se ni misli, da raste drevesce ali sploh kaka rastlina. Na koži drevesa je tedaj vsaka rana lahko drevesu na škodo, ali se to že posuši vsled rane ali pa se ne razvija več v redu. V koži drevesa so namreč poti, po katerih leze rastlini hrana iz zemlje v koreninje in iz tega po deblu v vse dele drevesa, po koži se torej redi drevo.

Lehko se torej umeje, da gre v prvi vrsti sadjarju skrb za kožo, naj jo zavaruje zoper vse, kar jo lahko kje rani. Pač škoda, da se mu to ne posreči vselej, vsaj zoper zajčji zob še ni gotovega varstva razven v ovezovanji, toda to je mudno delo in če ne gleda gospodar v pravi čas, da obveže drevje dobro, prehiti ga lahko zima ali že zajec sam, kajti le-ta začenja že v pozni jeseni svoje pogubno delo, posebno pa še v spomladi ne kaže obvez prerano jemati od dreves.

Steblo, ki ga nagloda in še gotoveje tako, ki ga zajec ogloda, posuši se kaj rado. Reši se le bolj po redkem. Če je žlahno steblo obglodano in še ni predebelo, tedaj se prereže malo pod rano, toda nekaj naševno in tedaj požene še včasih žlahnih mladičev. Iz teh se vzredi potem še žlahno drevo, toda to delo je mudno